

FITXA IDENTIFICATIVA**Dades de l'Assignatura**

Codi	34458
Nom	Epidemiologia i medicina preventiva
Cicle	Grau
Crèdits ECTS	4.5
Curs acadèmic	2023 - 2024

Titulació/titulacions

Titulació	Centre	Curs	Període
1204 - Grau en Medicina	Facultat de Medicina i Odontologia	2	Primer quadrimestre

Matèries

Titulació	Matèria	Caràcter
1204 - Grau en Medicina	9 - Medicina social y habilidades de comunicaci3n	Obligat3ria

Coordinaci3

Nom	Departament
CORELLA PIQUER, MARIA DOLORES	265 - Medicina Prev. i Salut P3b., C. Aliment., Toxic. i Med.Legal

RESUM

En aquesta matèria es combinen al cinquanta per cent les classes teòriques i les classes pràctiques. En les classes teòriques (22 hores), el professor exposa els continguts, els mètodes i les tècniques per al desenvolupament dels coneixements i les habilitats previstes en la matèria.

Durant les classes pràctiques (20 hores), es realitzen les pràctiques de laboratori (4 pràctiques) i les pràctiques a l'aula d'informàtica (6 pràctiques) de cada una de les sessions plantejades.

Entre les activitats formatives s'inclouen pràctiques sobre els descriptors de la matèria, que es detallen en l'apartat corresponent. També s'hi inclouen pràctiques que desenvolupen la capacitat de treball i de comunicació amb les noves tecnologies de la informació i de la comunicació i de cerca bibliogràfica.

CONEXEMENTS PREVIS

Relació amb altres assignatures de la mateixa titulació

No heu especificat les restriccions de matrícula amb altres assignatures del pla d'estudis.

Altres tipus de requisits

COMPETÈNCIES (RD 1393/2007) // RESULTATS DE L'APRENTATGE (RD 822/2021)

1204 - Grau en Medicina

- Reconèixer els determinants de salut en la població, tant els genètics com els dependents del gènere i estil de vida, demogràfics, ambientals, socials, econòmics, psicològics i culturals.
- Assumir el seu paper en les accions de prevenció i protecció davant malalties, lesions o accidents i manteniment i promoció de la salut, tant a nivell individual com comunitari.
- Obtenir i utilitzar dades epidemiològiques i valorar tendències i riscos per a la presa de decisions sobre salut.
- Conèixer, valorar críticament i saber utilitzar les fonts d'informació clínica i biomèdica per a obtenir, organitzar, interpretar i comunicar la informació científica i sanitària.
- Saber utilitzar les tecnologies de la informació i la comunicació en les activitats clíniques, terapèutiques, preventives i d'investigació.
- Ser capaç de formular hipòtesis, recollir i valorar de forma crítica la informació per a la resolució de problemes, seguint el mètode científic.
- Establir una bona comunicació interpersonal que capacite per a dirigir-se amb eficiència i empatia als pacients, als familiars, mitjans de comunicació i altres professionals.
- Organitzar i planificar adequadament la càrrega de treball i el temps en les activitats professionals.
- Capacitat per treballar en equip i per relacionar-se amb altres persones del mateix o distint àmbit professional.
- Capacitat de crítica i autocrítica.
- Capacitat per comunicar-se amb col·lectius professionals d'altres àrees.
- Reconeixement de la diversitat i multiculturalitat.
- Considerar l'ètica com a valor primordial en la pràctica professional.
- Tener capacitat de treballar en un context internacional.
- Conèixer els principis i aplicar els mètodes propis de la medicina preventiva i la salut pública.
- Saber valorar els factors de risc i prevenció de la malaltia. Reconèixer els determinants de salut de la població. Indicadors sanitaris.

- Comprendre els conceptes generals en epidemiologia i demografia.
- Conèixer les estratègies ens salut i medi ambient, en seguretat alimentària i en salut laboral.
- Conèixer, valorar críticament i saber utilitzar les tecnologies i les fonts d'informació clínica i biomèdica per obtenir, organitzar, interpretar i comunicar informació clínica, científica i sanitària.
- Conèixer els conceptes bàsics de bioestadística i la seua aplicació a les ciències mèdiques.
- Ser capaç de dissenyar i dur a terme estudis estadístics senzills utilitzant programes informàtics i interpretar-ne els resultats.
- Entendre i interpretar les dades estadístiques en la literatura mèdica.
- Saber manejar amb autonomia un ordinador personal, usar els sistemes de cerca i recuperació de la informació i conèixer i manejar els procediments de documentació clínica.
- Comprendre i interpretar críticament textos científics.
- Conèixer els principis del mètode científic, la investigació biomèdica i l'assaig clínic.

RESULTATS D'APRENTATGE (RD 1393/2007) // SENSE CONTINGUT (RD 822/2021)

En acabar el curs, l'alumne ha de ser capaç de:

- Conèixer els determinants de la salut en la població i les diferents actuacions que hi podem realitzar per a la prevenció i la protecció davant la malaltia.
- Analitzar críticament la informació que contenen els estudis epidemiològics que es fan per poder dur a terme una recerca sobre un problema de salut concret.
- Realitzar càlculs per obtenir mesures de freqüència de malaltia-salut, mesures d'associació i d'impacte. Saber interpretar-ne els resultats.
- Detectar i corregir els principals errors aleatoris i sistemàtics en els estudis epidemiològics, així com valorar-ne la influència en els resultats i veure la seua aplicació pràctica.
- Interpretar els resultats de metaanàlisi i de les diferents mesures que s'utilitzen en la valoració de proves diagnòstiques.
- Distingir els diferents contaminants del medi ambient i interpretar els mesuraments que en realitzen els diferents equips per prendre decisions sobre la conveniència de mesures preventives o de control. Avaluar l'impacte dels contaminants en la salut.
- Col·laborar en la prevenció i el control de malalties transmissibles mitjançant el coneixement del seu mecanisme de transmissió i les estratègies de prevenció i control a nivell general i particular per a aquelles malalties més rellevants.
- Col·laborar en la prevenció i el control de les malalties cròniques i accidents, i saber actuar com a educador sanitari sobre els estils de vida i els factors ambientals, i també d'assistència sanitària.
- Transmetre els avantatges de l'alimentació saludable i de l'activitat física en la prevenció i la promoció de la salut en totes les etapes de la vida.
- Analitzar oportunitats i reptes que plantegen situacions noves o canviants en relació amb la medicina preventiva.

DESCRIPCIÓ DE CONTINGUTS

1. TEORIA

1. Introducció. Concepte de medicina preventiva i salut pública. Conceptes determinants de la salut. Causalitat.
2. Mesures de freqüència: mesurament de la mortalitat i la morbiditat.
3. Demografia i salut pública. Demografia estàtica.
4. Demografia i salut pública. Demografia dinàmica.
5. Sistemes d'informació sanitària.
6. Estudis ecològics. Estudis transversals.
7. Estudis de casos i controls.
8. Estudis de cohorts.
9. Estudis experimentals.
10. Precisió i validesa.
11. Epidemiologia i genètica molecular.
12. Metaanàlisi.
13. Valoració de proves diagnòstiques.
14. Malalties transmissibles. Classificació epidemiològica. Bases fonamentals per a la seua prevenció i control.
15. Alimentació i salut pública. Activitat física i salut.
16. Ecologia i salut humana. Epidemiologia ambiental. Indicadors ambientals. Contaminació física ambiental.
17. Condicions sanitàries de l'aigua de beguda.
18. Residus sanitaris.
19. Contaminació abiòtica atmosfèrica. Mètodes d'estudi i prevenció.
20. Epidemiologia de les malalties cardiovasculars. Factors de risc. Programes de prevenció i control.
21. Epidemiologia del càncer. Factors de risc. Programes de prevenció i control.
22. Salut bucodental. Programes de prevenció i control.

2. PRÀCTIQUES

Es faran 20 hores de pràctiques equivalents a 10 pràctiques de 2 hores. Es combinaran pràctiques en aula d'informàtica (6 pràctiques) i pràctiques de laboratori (4 pràctiques) segons el contingut i la necessitat d'espais i instrumental.

- I: Representació, càlcul i comparació dels indicadors demogràfics bàsics.
- II: Eines informàtiques i metodologia per calcular i interpretar les mesures de freqüència, associació i impacte en epidemiologia. Importància de la perspectiva de gènere.
- III: Identificació del disseny i l'anàlisi d'un estudi epidemiològic. Estudis ecològics.
- IV: Interpretació i anàlisi dels estudis de casos i controls i de cohorts.
- V: Realització i interpretació dels estudis de epidemiologia genètica i molecular.
- VI: Educació sanitària a grups i educació sanitària individual per al foment dels hàbits saludables. Tabaquisme.
- VII: Estudis de brots epidèmics.

- VIII: Dieta i percepció del sabor. Identificació de patrons de vida saludables.
- IX: Anàlisi i interpretació de dades de contaminació ambiental. Vacunes.
- X: Anàlisi de la qualitat de l'aigua. Interpretació de les dades. Objectius de desenvolupament sostenible.

VOLUM DE TREBALL

ACTIVITAT	Hores	% Presencial
Classes de teoria	25,00	100
Pràctiques en aula informàtica	12,00	100
Pràctiques en laboratori	8,00	100
Elaboració de treballs individuals	5,00	0
Estudi i treball autònom	37,50	0
Lectures de material complementari	5,00	0
Preparació de classes pràctiques i de problemes	10,00	0
Resolució de casos pràctics	10,00	0
TOTAL	112,50	

METODOLOGIA DOCENT

Els continguts teòrics s'imparteixen mitjançant lliçons magistrals dialogades amb l'alumnat, per tal de fomentar la seua participació amb preguntes.

En les sessions pràctiques, a més de fer servir metodologia basada en l'aprenentatge mitjançant la resolució de problemes i el plantejament de situacions reals (pràctiques de laboratori), l'alumne ha d'utilitzar programes informàtics que l'ajuden a obtenir resultats que després ha d'interpretar segons els coneixements teòrics adquirits (pràctiques informàtiques). Es fomenta el treball en grup, que permet el desenvolupament de capacitats de comunicació i d'expressió oral coherent i lògica.

S'incorporarà la perspectiva de gènere i els objectius de desenvolupament sostenible (ODS) a la docència, sempre que siga possible.

AVALUACIÓ

L'avaluació de l'assignatura es fa mitjançant una prova escrita que conté l'avaluació teòrica i pràctica. La puntuació és conjunta i additiva amb les consideracions següents:

Avaluació teòrica: 60% de la qualificació final. Es fa mitjançant una prova escrita consistent en preguntes curtes que versen sobre els continguts del programa teòric. El seu objectiu és avaluar l'adquisició de coneixements. El contingut de la prova és el mateix per a tots els grups d'una mateixa assignatura.

Avaluació pràctica: 40% de la qualificació final. Es fa mitjançant una prova escrita consistent en preguntes curtes i la resolució de problemes sobre el contingut de les pràctiques. El seu objectiu és avaluar els aspectes pràctics de l'adquisició de les habilitats relacionades amb les competències generals i específiques.

No es valorarà per separat teoria i pràctiques.

L'assistència a les sessions pràctiques és obligatòria. La no assistència injustificada a més d'un 20% d'aquestes suposarà la impossibilitat d'aprovar l'assignatura.

Es recorda als alumnes la importància de realitzar les enquestes d'avaluació a tot el professorat de les assignatures del grau.

REFERÈNCIES

Bàsiques

- Argimón Pallas JM, Jiménez Villa J. Métodos de investigación clínica y epidemiológica. 4ª edición. Barcelona Elsevier, 2013.
- Celentano D & Szklo M. Gordis. Epidemiología. 6ª edición. Elsevier. España. 2019.
- Fernández-Créhuet Navajas J, Gestal Otero J, Domínguez Rojas V, Delgado Rodríguez M, Bolumar Montrull F, Herruzo Cabrera R, Serra Majem L, Rodríguez Artalejo F (dirs.). Medicina Preventiva y Salud pública. 12ª ed. Barcelona: Elsevier-Masson, 2016.
- Hernández-Aguado I, Lumbreas-Lacarra B. Manual de Epidemiología y Salud Pública para grados en ciencias de la Salud. 3ª edición. Madrid: Medica Panamericana, 2018.
- Malagón-Londoño, G.; Reynales- Londoño, J. Salud pública: conceptos, aplicaciones y desafíos. 3ª Edición. Medica Panamericana: Bogotá, Madrid, 2020; ISBN 9789588443805.
- Recursos-e Salud: ClinicalKey Student. Elsevier (Scopus, ScienceDirect).
uv-es.libguides.com/RecursosSalut/BibliotecaSalut